

Kde kámen voní chlebem

NA ROZHLEDNU BARBORKA A ZA MLÝNSKÝMI KAMENY

Zatím tu vesničku asi neznáte, ale u každého ukrojeného krajíce chleba nebo křupavého rohlíku si na ni příště vzpomenete. Raškovice nedaleko Choltic v Pardubickém kraji. Přesněji – Horní Raškovice. Místo, kde se v 17. století těžil ve zdejších křemencových lomech kámen na mlýnské kameny.

Každý rok tu lidé ze skal vy lámali a pak také vykroužili na sto padesát běhounů i spodků. Zápisy v dobových kronikách upozorňují, že raškovické mlýnské kameny na výrobu mouky byly nejlepší v celém Českém království.

Jak se mlelo

Raškovické kameny byly ceněné proto, že byly vytesány z velmi tvrdého materiálu a hodně vydržely. Spodní kámen zvaný spodek se při mletí nehýbal, otáčel se ten horní, kterému se říkalo běhoun. Na vnitřních plochách, kterými mlýnské kameny o sebe třou, jsou jemné drážky, které se jak vějíře rozbíhají od středu k okraji. Právě jejich pomocí je možné obilné zrna rozemlít. Obvykle vydržely drážky na padesát pytlů obilí, pak musely být vyčištěny a opatrně znovu vykřesány.

Pohled dolů

Dnes se tu už kámen neláme, ale po zlaté éře mlynářské prosperity tu zbylo hned několik památek. Centrem pro poznání Raškovic může být nejmladší zajímavost – čtrnáct metrů vysoká rozhledna Barborka. Po sedmačtyřiceti schodech vystoupáte na vyhlídkovou plošinu, odkud budete mít jak na dlani všechna další místa malé naučné stezky. Dospělí platí za návštěvu rozhledny dvacet korun, děti patnáct. A za dvacetikorunu si také můžete v pokladně půjčit dalekohled. Otevřeno je každou sobotu a neděli odpoledne od 14 do 17 hodin.

Jedno důležité upozornění: Kdo se bojí, neměl by se přilížit od Barborky vzdalovat, hlavně

Rozhledna Barborka a jeden ze zatopených lomů, kterému se říká Bezedná tůň (dole)

drobné peníze a pozorovala, jak je loví. Po posledním potopení, které bylo nezvykle dlouhé, muž rychle od tůně utekl pryč a zchvácený ulehl do postele, která se mu stala smrtelným ložem. Ještě než vydechl

ne k bývalým lomům, zatopeným nyní vodou. Mohli byste tu třeba narazit na ducha muže, který se jmenoval Bílek. Tomu kdysi ve francouzských válkách zahynul syn a přišel také o dceru. Ze žalu pak muž bloudil mezi zatopenými lomy, skákal do nich, potápěl se do hlubin. Prý tam své děti hledal. Šlechta z choltického zámku se bavila tím, že muži házela do tůň

naposled, vypověděl, že na dně tůně spatřil obrovské přikované ryby a také zaslechl hlasité varování, že pokud se sem ještě jednou potopí, zahyne. Dodnes je prý posledním člověkem, který se na dno tůně podíval.

FOTO: VÁCLAV TRACHTA

Informace

Raškovice leží v Pardubickém kraji přibližně na spojnici Přelouč – Heřmanův Městec. Pojedete-li z Přelouče směrem na Pardubice po silnici číslo 2, odbočte ve Valech na silnici 342 na Heřmanův Městec. Ve Svinčanech pak odbočte vpravo na silnici, která vede do Raškovic.

Akce

Sochařský festival, u rozhledny Barborka, sobota 9. června

V sobotu 9. června se u rozhledny Barborka koná malý sochařský festival pod širým nebem. Kromě zhotovování kamenných soch tu bude vystupovat také folklorní soubor Radost z Pardubic, Eva Mašíňová představí výrobu keramiky a Josef Cyprián ukáže, jak je možné vyrábět dřevěné sochy motorovou pilou. Na místě bude zajištěné i občerstvení.

Bezedná tůň

Asi dvě minuty chůze od Barborky, na kraji lesa u cesty směrem na Svojišice, je další zatopený lom, kterému je lepší se podle pověstí vyhnout. Těto tůně se říká Bezedná. V časech roboty prý zdejší panství spravoval nesmírně krutý muž. Lidé často na jeho adresu říkali, že by se měl do země propadnout. Jednoho pozdního večera se správce vracel v kočáru domů, když ho na cestě zastihla prudká bouře. Kočí mu navrhl, aby v Raškoviciích, kterými právě projížděli, zkusili v některém stavení nečas překať. Správce to odmítl a poručil pokračovat v jízdě. V tu chvíli sjel z oblohy blesk, koně se splášili, kočí ještě seskočil z kozlíku, ale správce se i s kočárem zřítíl do lesní tůně a už nikdy se nevynořil. Lidé z vesnice sice zatopený lom prohledávali, zkoušeli dosáhnout na dno dlouhými bidly a vidlemi, ale bezúspěšně. Od té doby se tůň říká Bezedná a vypráví se, že při výročí dne, kdy v ní správce zmizel, se za jasného poledne objevuje pod hladinou kočárová oja. ■ VÁCLAV TRACHTA